Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 11 november 2025

Portefeuille
Ruimtelijke Ordening
Duurzaamheid, Energietransitie en Circulaire Economie

Agendapunt
B32

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het vrijgeven voor inspraak van het ontwerp wijzigingsbesluit welstandsnota: duurzame materialisering

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met het ontwerp wijzigingsbesluit welstandsnota: duurzame materialisering, zoals opgenomen in bijlage A, waarvan de belangrijkste punten zijn:
a. er wordt in de criteria voor materialisering meer ruimte geboden voor duurzame alternatieven voor karakteristieke materialen;
b. er worden enkele redactionele wijzigingen gedaan die meer consistentie brengen in het gebruik van het begrip duurzaam.

2. het vrijgeven van het ontwerp wijzigingsbesluit voor de duur van zes weken met de mogelijkheid voor inwoners en belanghebbenden om gedurende deze termijn een zienswijze in te dienen en het Dagelijks Bestuur van de stadsdelen en stadsgebied Weesp in de gelegenheid te stellen om advies uit te brengen.

Kernboodschap

Het college van B&W stemt in met de vrijgave voor inspraak en advies van het ontwerp wijzigingsbesluit welstandsnota: duurzame materialisering. Met dit wijzigingsbesluit wordt in de welstandsnota meer ruimte gegeven voor duurzame materialisering, op een manier die rechtdoet aan de (bescherming van de) omgevingskwaliteit van de stad.

Bestuurlijke achtergrond

Dit besluit is een concrete uitwerking van de Uitvoeringsagenda Circulair 2023-2026, die in het verlengde ligt van de Strategie Amsterdam Circulair 2020-2025. Met de Uitvoeringsagenda heeft het college onder andere besloten:
- In 2026 is in toenemende mate plek en steun voor circulaire initiatieven in de stad () De gemeente neemt obstakels weg waar mogelijk en vult randvoorwaarden in voor de transitie naar een circulaire economie. In de onderbouwing is genoemd dat de gemeente zich gaat inzetten voor ruimte in vergunningverlening voor circulaire initiatieven.
- In 2026 is de gemeente in staat circulair te werken. Relevant gemeentelijk beleid wordt aangepast aan circulaire principes;

(collegevoordracht Vaststellen van de Uitvoeringsagenda Circulair 2023-2026, 18 juli 2023).
De voorgestelde wijziging van de welstandsnota komt voort uit deze actielijnen. Door deze wijziging komt er in de nota expliciet ruimte om circulaire materialen toe te passen in de gevel.

Bestuurlijke prioriteit

De voorgestelde wijziging van de welstandsnota is in het algemeen in lijn met de duurzaamheidsambities van het bestuur. In het coalitieakkoord is onder andere vastgelegd dat er

door wordt gegaan met de Routekaart Klimaatneutraal en de Agenda Circulair. Het voorgenomen besluit sluit aan op dit voornemen.

De Woondeal MRA heeft als hoofddoel om betaalbare woningen te bouwen. Daarnaast benoemt de woondeal ook verschillende circulaire en biobased doelstellingen, zoals de inspanning om in 2030 50% circulair en industrieel te bouwen. Op 7 maart 2023 heeft het college van B&W ingestemd met de Woondeal MRA.

De verruiming is ook in lijn met landelijke ontwikkelingen, zoals de Nationale Aanpak Biobased Bouwen (NABB 2023). Daarin heeft het Rijk doelen vastgesteld over het gebruik van biobased materialen, zoals het doel om vanaf 2030 tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen te realiseren met tenminste 30% biobased materialen. Deze doelstellingen zijn richtinggevend voor de gemeente Amsterdam. De gemeente heeft in de Omgevingsvisie Amsterdam 2050 de ambitie uitgesproken om een koploperspositie na te streven in verduurzaming en circulaire economie (p.51).

Wettelijke grondslag

Artikel 4.19 van de Omgevingswet
Als in het omgevingsplan regels worden opgenomen over het uiterlijk van bouwwerken en de toepassing daarvan uitleg behoeft, stelt de gemeenteraad beleidsregels vast voor de beoordeling of een bouwwerk aan die regels voldoet. Deze beleidsregels zijn zo veel mogelijk toegesneden op de te onderscheiden bouwwerken.

Artikel 12, tweede lid van de Verordening op het lokaal bestuur

Het stedelijk bestuur betrekt het Dagelijks Bestuur bij het opstellen van stedelijke kaders

Onderbouwing besluit

Ad 1a: er wordt in de criteria voor materialisering meer ruimte geboden voor duurzame alternatieven op karakteristieke materialen

In lijn met de Uitvoeringsagenda Circulair 2023-2026 is de welstandsnota geanalyseerd op de mogelijkheden voor het toepassen van duurzame materialen, zoals biobased (waaronder hout), hergebruikt en gerecycled materiaal. Uit de analyse bleek dat er weinig expliciete ruimte wordt geboden voor het gebruik van duurzame materialen. Strikt genomen biedt de nota altijd ruimte om af te wijken van wat expliciet staat vermeld in de criteria. Zo zijn veel criteria open geformuleerd, en is er altijd de mogelijkheid voor een gewogen oordeel van de Commissie Omgevingskwaliteit, waarbij per geval wordt bekeken of een afwijking goed is ontworpen en past binnen de context. Dit neemt niet weg dat de nota op dit moment de indruk wekt dat er weinig andere mogelijkheden zijn dan het bouwen met de traditionele materialen die wel expliciet worden genoemd. In het licht van de genoemde duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente en de maatschappelijke en economische ontwikkelingen op het gebied van bouwen is deze indruk onwenselijk.

Aan de andere kant is de welstandsnota niet een beleidsdocument waarin actief gestuurd wordt op andere beleidsdoelen. Zo is het uitdrukkelijk niet de bedoeling om het gebruik van een specifiek materiaal te stimuleren. Het belangrijkste doel van de nota is dat er op een manier gebouwd wordt die aansluit bij de (vaak historisch gegroeide) context van het gebouw of de omgeving en daardoor de omgevingskwaliteit beschermt. Daarentegen is het ook niet de bedoeling dat de nota te weinig ruimte biedt voor gewenste ontwikkelingen, zoals het bouwen met duurzame materialen.

Dit alles overwegende is er gekozen voor een formulering van de materialiseringscriteria die recht doet aan de historisch gegroeide context, maar ook de mogelijkheid biedt om alternatieve,

duurzame materialen toe te passen die nog niet gebruikelijk zijn, maar in potentie wel goed kunnen passen in die context.
In zijn algemeenheid bestaan de aangepaste criteria steeds uit twee delen. In het eerste deel wordt omschreven welke materialen in de regel worden toegepast. Dit zijn de traditionele materialen die karakteristiek zijn voor een bepaald gebied, gebouw, of gebouwdeel zoals dat zich in de tijd heeft ontwikkeld. In het tweede deel staat dat er ook duurzame alternatieven mogelijk zijn, die van een gelijkwaardige kwaliteit moeten zijn, en goed moeten passen bij het bestaande karakter.
Door het tweede deel open te formuleren en niet expliciet te benoemen welke duurzame materialen mogelijk zijn, wordt voorkomen dat de welstandsnota binnen korte tijd achter loopt op de snelle ontwikkelingen rondom nieuwe duurzame materialen. Zo blijft het hoofddoel van de nota overeind: sturen op inpassing in de context, maar niet onnodig ruimte beperken voor gewenste ontwikkelingen.

Ad 1b: er worden enkele redactionele wijzigingen gedaan die meer consistentie brengen in het gebruik van het begrip duurzaam

In de context van omgevingskwaliteit kan het begrip duurzaam twee dingen betekenen. Ten eerste kan gedoeld worden op de impact op het klimaat, het gebruik van verantwoorde grondstoffen, enzovoort. Ten tweede kan het gaan om de bestendigheid van een materiaal. Het gaan dan om de mate waarin een materiaal de tand des tijds kan doorstaan en technisch en esthetisch in goede staat blijft. Zo kan beton in het eerste geval verre van duurzaam zijn, en in het tweede geval juist uiterst duurzaam. In de nota was het niet overal duidelijk om welk van beide betekenissen het ging. Daarom is ervoor gekozen om drie begrippen te hanteren, die ter verduidelijking ook opgenomen zijn in de begrippenlijst in de bijlage van de nota.
- Duurzaam: doelend op de bijdrage aan klimaatverandering en een verantwoorde herkomst van een materiaal.
- Duurzaam verouderend: doelend op de technische bestendigheid van een materiaal.
- Mooi verouderend: doelend op het behoud van de uitstraling van een materiaal of zelfs het ontwikkelen van esthetische eigenschappen die over het algemeen gewaardeerd worden.

Daarnaast wordt het begrip biobased toegevoegd aan de begrippenlijst, waarbij de definitie van de Nationale Aanpak Biobased Bouwen wordt aangehouden.

Duurzaamheid

Dit besluit draagt bij aan het doel van een klimaatneutrale en circulaire stad. De welstandsnota bepaalt voor een substantieel deel met welke materialen er gebouwd wordt in de bestaande stad. Met dit besluit wordt er meer ruimte gegeven om duurzame en circulaire materialen te gebruiken voor gebouwdelen die zichtbaar zijn vanuit de publieke ruimte. In hoeverre deze ruimte wordt benut is aan initiatiefnemers in de stad. Daarom is het niet mogelijk om van tevoren in te schatten in hoeverre de ruimte voor duurzame materialen ook daadwerkelijk benut wordt. Welstandsbeleid bepaalt alleen de kaders, het gaat niet over actieve sturing. Dit besluit gaat dus over het wegnemen van onnodige obstakels in de transitie naar een circulaire economie één van de actielijnen uit de Uitvoeringsagenda Circulair 2023-2026.
Er is voor een formulering gekozen die ervoor zorgt dat nieuwe duurzame materialen technisch van goede kwaliteit zijn en passen bij het karakter van het gebouw of de omgeving. Hiermee wordt tegengegaan dat er materialen gebruikt worden die snel weer vervangen zullen worden. Ook op deze manier kan dit besluit een indirecte bijdrage leveren aan een klimaatneutrale en circulaire stad.

Zie ook Bestuurlijke achtergrond en Bestuurlijke prioriteit in deze voordracht.

Participatie

Dit besluit is een concrete uitwerking van de Uitvoeringsagenda Circulair 2023-2026, die in het verlengde ligt van de Strategie Amsterdam Circulair 2020-2025, waar uitgebreid op is geparticipeerd. Aangezien het gaat om een uitwerking van vastgesteld en vigerend beleid, en aangezien dit besluit de rechten van gebouweigenaren alleen verruimt, wordt er geen aparte participatie georganiseerd, los van de gebruikelijke ter inzagelegging. Voor de beleidswijziging is wel advies ingewonnen van externe adviseurs op het gebied van circulair bouwen.

Financiële onderbouwing

Consequenties gedekt? Ja
Overige toelichting
Geen financiële consequenties. De organisatie rond vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) verwacht dat de benodigde inzet binnen de VTH keten (zowel in capaciteit als in kennis en competenties) past binnen het jaarprogramma VTH. Met VTH en het bureau van de Commissie Omgevingskwaliteit zijn afspraken gemaakt over training en implementatie.

Conclusie
De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.
Bekendmaking in Gemeenteblad.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-062805	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-070399	1. BEKENDMAKING_Bijlage A Wijzigingsbesluit - Duurzame materialisering.docx (msw12)
AD2025-070400	2. BEKENDMAKING. Bijlage B Uitgeschreven wijzigingen - Duurzame materialisering.docx (msw12)
AD2025-070401	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten